

УДК 378.37:372

DOI: [https://doi.org/10.33272/2522-9729-2022-3\(204\)-29-37](https://doi.org/10.33272/2522-9729-2022-3(204)-29-37)Сорочан Тамара
Шабала ЮліяORCID iD <https://orcid.org/0000-0002-4704-2385>ORCID iD <https://orcid.org/0000-0001-5696-3939>

POST-ВПРОВАДЖЕННЯ ІНТЕРАКТИВНОЇ ТЕХНОЛОГІЇ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ У СИСТЕМІ МЕТОДИЧНОЇ РОБОТИ ЗАКЛАДІВ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

A Представлено та обґрунтовано теоретичні основи інтерактивної технології професійного розвитку учителів початкової школи у системі методичної роботи закладів загальної середньої освіти. Особливу увагу приділено обґрунтуванню етапу її post-впровадження та адаптації до нових умов роботи. Схарактеризовано етап post-впровадження як підтвердження вірогідності результатів експерименту у нових умовах, визначено особливості запровадження інтерактивної технології професійного розвитку учителів початкової школи у системі методичної роботи закладів загальної середньої освіти та проаналізовано приклади практичного досвіду запровадження інтерактивної технології професійного розвитку учителів початкової школи у системі методичної роботи закладів загальної середньої освіти в умовах карантинних обмежень і воєнного стану.

Ключові слова: post-впровадження; система методичної роботи; професійний розвиток; інтерактивна технологія; модель інтерактивної технології професійного розвитку учителів початкової школи у системі методичної роботи

S *Sorochan Tamara, Shabala Yulya. Post-implementation of interactive technology of professional development of primary school teachers in the system of methodical work institutions of general secondary education.*

Significant changes that are occurring in the implementation of the Concept of the New Ukrainian School lead to the renewal of the system of methodological work both in general secondary education institutions and in the established Centers for Professional Development of Teachers. This article presents and substantiates the theoretical foundations of interactive technology for the professional development of primary school teachers in the system of methodical work of general secondary education institutions. Particular attention is paid to justifying the stage of its post-implementation and adaptation to new working conditions. Based on the study and generalization of practical experience of professional activity of primary school teachers, goals, objectives, object and subject of research, as well as the author's idea, an interactive model of professional development technology of primary school teachers in the system of methodical work of secondary schools. five interdependent blocks are presented: target; theoretical; procedural, reflexive; effective. The proposed model is presented as a system reflecting the essence of the professional development of primary school teachers with the provision of positive dynamics of professional development of primary school teachers in the system of methodological work of general secondary education. It is proved that the professional development of primary school teachers in the system of methodical work of general secondary education is a controlled dynamic process, which in essence is aimed at achieving a high level of professional development and develops according to scientific principles and approaches in specific pedagogical conditions. learning models in accordance with the requirements of the digital society, the concept of the New Ukrainian School, updating the system of methodological work and crisis conditions.

Key words: post-implementation; system of methodical work; professional development; interactive technology; model of interactive technology of professional development of primary school teachers in the system of methodical work

Сорочан Тамара Михайлівна, докторка педагогічних наук, професорка, директорка, Центральний інститут післядипломної освіти ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України, Україна

Sorochan Tamara, doctor of pedagogical sciences, professor, director of Postgraduate Education, Central Institute SIHE «University of Education Management», NAES of Ukraine, Ukraine

E-mail: anprof@ukr.net

Шабала Юлія Анатоліївна, старша викладачка кафедри філософії і освіти дорослих, Центральний інститут післядипломної освіти ДЗВО «Університет менеджменту освіти», Україна

Shabala Yulya, senior lecturer at the Department of Philosophy and Adult Education of Postgraduate Education, Central Institute SIHE «University of Education Management», NAES of Ukraine, Ukraine

E-mail: syrist@uem.edu.ua

Актуальність проблеми. Суттєві зміни, що відбуваються в умовах реалізації Концепції Нової української школи, зумовлюють оновлення системи методичної роботи як у закладах загальної середньої освіти, так і у створених Центрах професійного розвитку педагогічних працівників.

Зокрема, створено і запроваджено програми підвищення кваліфікації тренерів для підготовки вчителів початкових класів до роботи в умовах Нової української школи, надано методичні рекомендації щодо професійного розвитку вчителів [22; 23; 24].

Упродовж 2017–2020 років було проведено дисертаційне дослідження «Професійний розвиток учителів початкової школи у системі методичної роботи закладів загальної середньої освіти» (Ю. Махновець, науковий керівник Т. Сорочан) на базі Центрального інституту післядипломної освіти (Довідка № 19-03/04 від 20.01.2022 р.), Волинського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти (Довідка без номера), Запорізького обласного інституту післядипломної педагогічної освіти (Довідка № 069 від 14.02.2020 р.), відділу освіти, культури, молоді та спорту Андрушківської сільської ради Попільнянського району Житомирської області (Довідка №51/01-37 від 13.02.2020), відділу освіти Попільнянської селищної ради (Попільнянської ОТГ) (Довідка №01-21/130 від 04.03.2020), Бучанського НВК «СЗОШ I-III ЗОШ I-III ступенів» №4 м. Буча (Довідка №510 від 08.12.2020), Княгининівського НВК «Загальноосвітня школа I-III ступенів – Дошкільний навчальний заклад» (Довідка № 54/05-14 від 05.02.2020 р.), Української спеціалізованої ЗОШ I-III ступенів №2 з поглибленим вивченням окремих предметів Обухівської районної ради Київської області (Довідка без номера), яке включало експериментальну перевірку інтерактивної технології професійного розвитку учителів початкової школи у системі методичної роботи закладів загальної середньої освіти та відповідної моделі.

Було зроблено висновки про доцільність запровадження в практику роботи закладів післядипломної педагогічної освіти та закладів загальної середньої освіти моделі інтерактивної технології професійного розвитку учителів початкової школи у системі методичної роботи, за допомогою якої здійснюється позитивна динаміка їхнього професійного розвитку.

Проте впродовж 2020–2022 років потужного впливу набули кризові умови функціонування системи методичної роботи за часів карантинних обмежень, пов'язаних із пандемією COVID-19 та правовим режимом воєнного стану. Це зумовило об'єктивну потребу постійної підтрим-

ки професійного розвитку учителів початкової школи в системі методичної роботи закладів загальної середньої освіти у нових умовах. Виходячи із вищезазначеного, вбачаємо необхідність додаткового етапу експерименту – post-впровадження інтерактивної технології й моделі професійного розвитку учителів початкової школи у системі методичної роботи закладів загальної середньої освіти.

Аналіз попередніх досліджень і публікацій. Огляд науково-методичних праць за проблемою сучасних технологій навчання дорослих показав, що цією проблемою займалися такі відомі науковці: В. Андрущенко, І. Зязюн, В. Кремень, О. Пометун, Г. Селевко, С. Сисоєва, М. Скрипник, Т. Сорочан та ін. Дослідженням проблеми моделей та моделювання в загальнотеоретичному аспекті займалися такі дослідники: Н. Білик, С. Гончаренко, Г. Єльнікова, М. Кириченко, Н. Клокар, В. Олійник, В. Пікельна, В. Семиченко, С. Сисоєва, В. Штофф та ін. Аналіз джерельної бази дослідження засвідчує значний інтерес вітчизняних і зарубіжних дослідників до моделювання технологій професійного розвитку педагогів.

Виділення невіршених раніше частин загальної проблеми, яким присвячується означена стаття.

Однак проведений аналіз наукових праць і практики досліджуваної проблеми дає змогу констатувати, що етап post-впровадження моделі інтерактивної технології професійного розвитку учителів початкової школи у системі методичної роботи закладів загальної середньої освіти в нових умовах потребує подальшого дослідження та уточнення.

Мета дослідження полягає в обґрунтуванні етапу post-впровадження моделі інтерактивної технології професійного розвитку учителів початкової школи у системі методичної роботи закладів загальної середньої освіти.

Відповідно до зазначеної мети у статті поставлено такі **завдання**: схарактеризувати етап post-впровадження як підтвердження вірогідності результатів експерименту у нових умовах; визначити особливості запровадження інтерактивної технології професійного розвитку учителів початкової школи у системі методичної роботи закладів загальної середньої освіти; проаналізувати приклади практичного досвіду запровадження інтерактивної технології професійного розвитку учителів початкової школи у системі методичної роботи закладів загальної середньої освіти в умовах карантинних обмежень і воєнного стану.

Викладення основного матеріалу дослідження. У процесі обґрунтування теоретичних основ моделі інтерактивної технології професійного розвитку учителів початкової школи у системі методичної роботи закладів загальної середньої освіти до уваги взято концептуальні ідеї, положення, викладені в наукових працях учених України В. Кременя та В. Бикова (особливості модельного подання та освітнього застосування категорій) [13], М. Бирки (концепція системи професійного розвитку природничо-математичних дисциплін у післядипломній освіті) [4], Н. Білик (моделювання процесу навчання в системі підвищення кваліфікації вчителів) [5], В. Маслова (моделювання у теоретичній і практичній діяльності в педагогіці) [14], В. Олійника (тенденції розвитку післядипломної освіти в умовах трансформації суспільства) [16], З. Рябової (теоретичні аспекти моделювання та проектування в навчальному закладі) [20], С. Сисоєвої (інтерактивні технології навчання дорослих) [21], Т. Сорочан (проблеми і перспективи розвитку післядипломної педагогічної освіти в умовах розбудови нової української школи та експериментальної технології професійного розвитку педагогів у відкритому університеті) [8].

Із метою дослідження позитивної динаміки професійного розвитку учителів початкової школи у системі методичної роботи закладів загальної середньої освіти нами було здійснено моделювання інтерактивної технології професійного розвитку. Моделювання як загальнонауковий метод пізнання виступає одночасно й універсальним методом дослідження і дозволяє вивчати процес до його здійснення, що: дає можливість виявити та ліквідувати або зменшити можливі негативні наслідки до їхнього реального прояву; дозволяє цілісно вивчити процес, оскільки надає можливість виявити зв'язки між елементами моделі; полегшує теоретичний аналіз; дозволяє використовувати кількісні методи аналізу та одержувати на основі них науково-обґрунтовані відомості про досліджуваний процес [18].

Модель – це є узагальнений уявний образ, що заміщає й відображає структуру і функції (взяті в динамічній єдності в контексті соціокультурного середовища) конкретного об'єкту вивчення [10, с. 25].

С. Гончаренко зазначає, що модель треба розуміти як штучну систему елементів, яка з певною точністю відображає деякі властивості, сторони, зв'язки об'єкта, що досліджується [6, с. 120].

В. Олійник під моделлю розуміє систему об'єктів чи знаків, яка відображає основні (істотні) властивості системи-оригіналу і дозволяє отримати інформацію про можливі стани системи в майбутньому і шляхи їх здійснення [15].

С. Сисоєва стверджує, що під моделлю потрібно розуміти об'єкт, який відповідає іншому об'єкту (оригіналу), замінює його при пізнанні і дає про нього або про його частини інформацію. Моделі зазвичай бувають у вигляді

малюнків, креслень, схем, таблиць, матриць, символів або описуються у вигляді тексту [21, с. 100].

Погоджуємось з В. Масловим, який доводить, що моделювання є не тільки методом, а й підсистемою (самостійною стадією) управління, яка має специфічні функції та форми прояву. Взагалі, побудова педагогічної моделі відбувається за допомогою визначених цілей, закономірностей, принципів, визначення змісту, форм, методів, системи контролю та оцінки результату. Отже, все перелічене є характеристикою дидактичного процесу, процесу формування та розвитку компетентностей [14].

Дослідниця Т. Пушкар, яка займалась проблемою моделювання як теоретичного методу розробки педагогічної технології підготовки вчителів філологічного профілю, вважає, що традиційно до складу моделі професійної підготовки вчителя вносять кілька основних компонентів, серед яких:

1) цільовий компонент (цілемотиваційний, соціально-цільовий і т. п.), у межах якого вирішується питання «з якою метою здійснюється професійна підготовка вчителя-філолога?» або ж «що має стати результатом професійної підготовки вчителя-філолога?»;

2) змістовий компонент (змістово-діяльнісний, змістово-процедурний тощо) – виявляє специфіку змісту професійної підготовки, побудованої з урахуванням комплексу принципів;

3) процесуальний (діяльнісний, технологічний, діяльнісно-процедурний тощо) – вміщує характеристику основних форм професійної підготовки, засобів її здійснення, в тому числі авторську складову процесу професійної підготовки;

4) результативний (оцінно-результативний, оцінно-рефлексивний, дослідницько-рефлексивний, аксіологічний тощо) – яким детерміновано співвіднесення мети і результату розробленої моделі та здійснюється перевірка отриманих результатів в ході експерименту [19].

У педагогічних дослідженнях модель виступає як ідеальний зразок, орієнтир для виділення істотних властивостей досліджуваного об'єкту, в нашому випадку – професійного розвитку учителів початкової школи у системі методичної роботи закладів загальної середньої освіти. Модель інтерактивної технології дозволить відобразити діяльність не тільки як систему по формуванню компетентностей, а й особливості цього процесу, переваги та можливі ризики на усіх етапах запровадження інтерактивної технології професійного розвитку учителів початкової школи.

На основі узагальнення зазначеного вище, вивчення та узагальнення практичного досвіду професійної діяльності учителів початкової школи, мети, завдань, об'єкта та предмета дослідження, а також авторського задуму було розроблено інтерактивну модель технології професійного розвитку учителів початкової школи у системі методичної роботи закладів загальної середньої освіти,

у структурі якої представлено 5 взаємозалежних блоків: Цільовий; теоретичний; процесуальний, рефлексивний; результативний (рис. 1): Запропонована модель представлена як система, яка відображає сутність професійного розвитку учителів початкової школи із забезпеченням позитивної динаміки про-

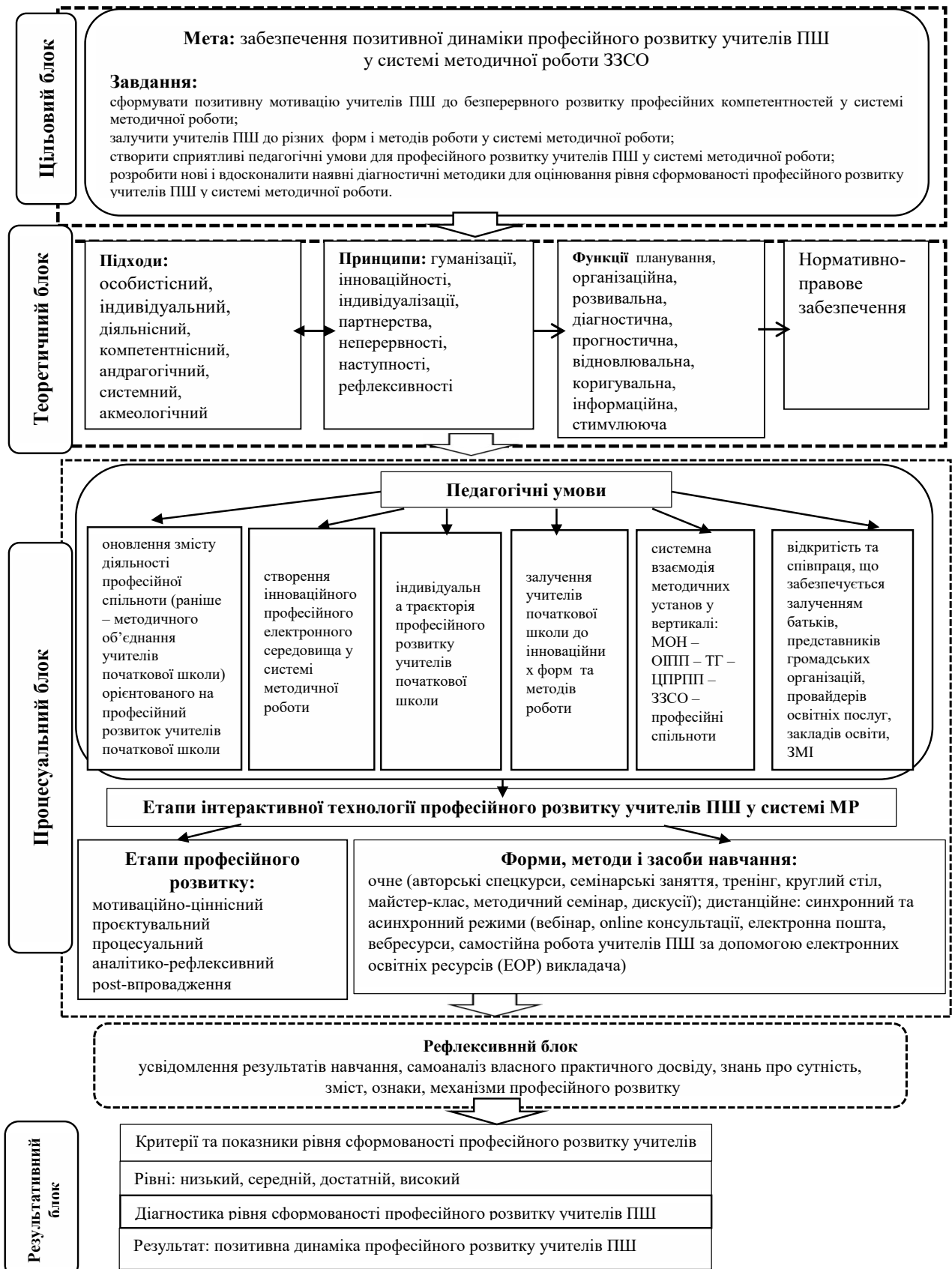

Рис. 1. Модель інтерактивної технології професійного розвитку учителів початкової школи у системі методичної роботи ЗЗСО

фесійного розвитку учителів початкової школи у системі методичної роботи закладів загальної середньої освіти.

Інтерактивні технології навчання дорослих забезпечують включення дорослих у процес навчання за рахунок добору й використання сукупності інтерактивних форм, методів, прийомів, методик, засобів навчання, що дозволяють гарантовано досягти запланованого результату, забезпечити зворотній зв'язок, право вибору, двоспрямованість спілкування, оптимальне врахування життєвого й професійного досвіду тих, хто навчається [9].

Інтерактивні технології у системі методичної роботи закладів загальної середньої освіти – це крок до підвищення якості освіти. Це зумовлено тим, що інтерактивні технології підвищують мотивацію, сприяють формуванню партнерських відносин, розвивають співпрацю, формують здатність мислити неординарно і є необхідною умовою підвищення професійного розвитку учителів початкової школи. У системі методичної роботи інтерактивні технології забезпечують використання і добір таких інтерактивних методів, форм, методик, які дозволять досягнути запланованих результатів та розкриють перед учителями початкової школи нові шляхи та перспективи творчого розвитку.

Ми розробили інтерактивну технологію професійного розвитку учителів початкової школи у системі методичної роботи, яка реалізується на п'ятьох етапах: мотиваційно-ціннісному, проєктувальному, процесуальному, аналітико-рефлексивному та post-впровадження. Відповідно до мети нашої статті пропонуємо детально ознайомитись із етапом post-впровадження.

Ми розуміємо етап post-впровадження як додатковий період дослідження у нових умовах, що можуть суттєво вплинути, навіть змінити отримані результати, засвідчити або спростувати, що змодельована інтерактивна технологія професійного розвитку вчителів початкової школи в системі методичної роботи закладів загальної середньої освіти може мати широкий контекст використання. Із цією метою ми залучили до апробації результатів експеримен-

ту інші заклади загальної середньої освіти, які попередньо не брали участь в експерименті, але застосували інтерактивну модель професійного розвитку вчителів початкової школи у нових умовах, що були спричинені карантинними обмеженнями і воєнним станом.

Етап post-впровадження передбачав адаптацію моделі інтерактивної технології до нових умов роботи, а саме: реалізації Концепції НУШ; оновлення системи методичної роботи (створення ЦПРПП) та кризових умов (пандемія COVID-19 та воєнний стан).

Нами визначено часткову гіпотезу цього етапу: розроблену нами інтерактивну технологію будемо вважати готовою до застосування, якщо в кризових умовах (карантинні обмеження, воєнний стан) буде підтверджено позитивну динаміку професійного розвитку учителів початкової школи у системі методичної роботи закладів загальної середньої освіти. Саму модель інтерактивної технології професійного розвитку учителів початкової школи у системі методичної роботи закладів загальної середньої освіти ми не змінювали, а відстежували її результативність у змінених зовнішніх умовах.

Оскільки найхарактернішою ознакою зміни зовнішніх умов на етапі post-впровадження стала обмеженість очних зустрічей і проведення заходів у звичних формах в аудиторії, ми зробили акцент на широкому застосуванні цифрових технологій (В. Биков [2], А. Гуржій, В. Лапінський [7], Л. Карташова [11], М. Кириченко [12]).

Основою формування змісту моделі інтерактивної технології професійного розвитку учителів початкової школи у системі методичної роботи стало практичне застосування професійних знань, спрямованість науково-методичної інформації на особистісні характеристики, педагогічні умови та професійні інтереси учителів початкової школи. З цією метою на етапі post-впровадження для професійного розвитку учителів початкової школи у системі методичної роботи створено самокеровану онлайн-дошку Padlet за посиланням: https://padlet.com/Yulya_shabala/geoj2hv4ktgre9k1 (рис. 2):

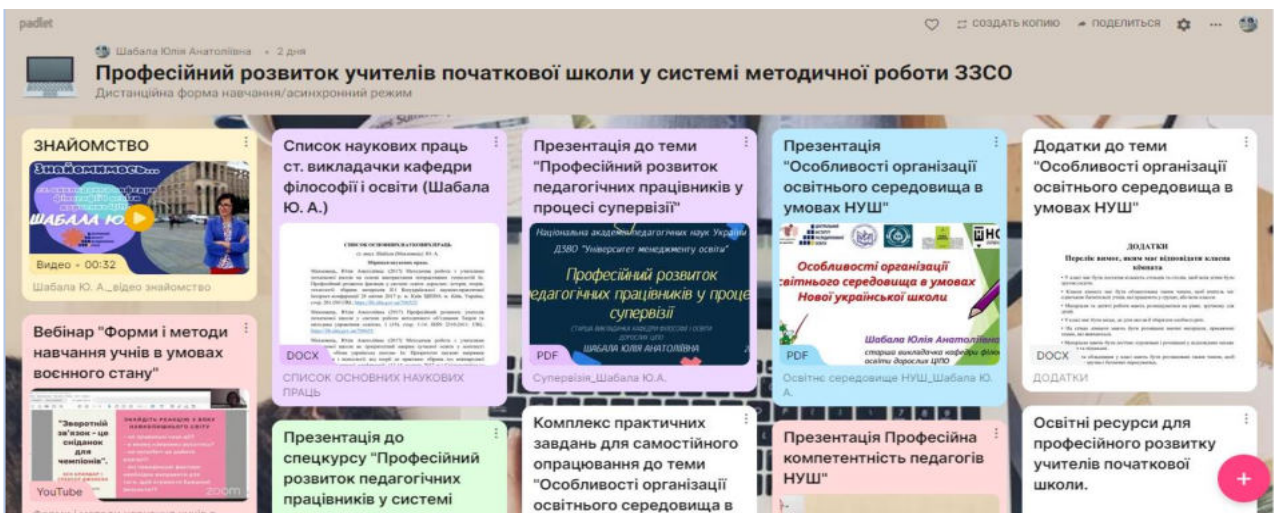

Рис.2. Онлайн-дошка Padlet

Онлайн-дошка містить електронні освітні ресурси: мультимедійні презентації, відео-ресурси, методичні рекомендації, комплекс практичних завдань для самостійного опрацювання, дидактичні матеріали тощо.

Вибір засобів навчання залежав від дидактичної мети, змісту, формату проведених занять та запитів педагогів. Особливу увагу було приділено проблемним, пошуковим, творчим методам роботи. Зауважимо, що інформаційно-освітнє середовище створює умови та розширює можливості для підвищення незалежності та самостійності учителів початкової школи; самомотивації в навчанні; глибшого ознайомлення з новими технологіями навчання; навчання за власним графіком в умовах гнучких дедлайнів; відпрацювання індивідуального підходу до кожного учителя початкової школи та формування власної індивідуальної траєкторії професійного розвитку.

Під час залучення учителів початкової школи до різних форм і методів роботи відбувалось не тільки засвоєння нових знань, а й атмосфера безпеки, психологічна підтримка, співпраця, оптимізований навчальний зміст, спілкування, взаємодія, цінності і свобода вибору.

Характерними особливостями навчання в умовах інформаційно-освітнього середовища науковці Н. Бахмат [1], В. Биков [3], Л. Карташова [11] виокремлюють:

- застосування системного підходу організації освітнього процесу з метою структурування навчально-методичного матеріалу, що, у свою чергу, дозволяє формувати його контент у вигляді логічної системи модулів;
- гнучкість і відкритість освітнього процесу відповідно до потреб учителів початкової школи в умовах НУШ, їх особистих якостей, інтересів, можливостей використання ІКТ, що дозволяє покращити результативність навчання;
- можливість інтенсифікувати та оновлювати освітній процес на основі мультимедійного формату навчальних матеріалів;
- створення умов для організації інтерактивного навчання як очному, так і в дистанційному форматі;
- компетентнісну спрямованість освітнього процесу – що дозволяє інтегрувати навчальну, самостійну, дослідницьку та інші види діяльності учителів початкової школи згідно з концепцією НУШ; визначати формування цифрових компетентностей, сприяє конкурентоспроможності вчителів початкової школи;
- забезпечення неперервності освіти та навчання впродовж життя;
- цифровий формат навчально-методичних матеріалів (навчальних планів, програм, посібників, конспектів, лекцій, методичних вказівок, рекомендацій тощо) сприяє організації самостійної роботи із засвоєння навчальної

інформації в індивідуальному темпі в зручний для кожної особи час;

– можливість візуалізації змісту навчання, демонстрації процесів і явищ.

Погоджуємось із думкою дослідників, що в умовах інформаційно-освітнього середовища вбачається можливим та необхідним організація професійного розвитку учителів початкової школи у системі методичної роботи закладів загальної середньої освіти за різних організаційних форм навчання.

Навчання в умовах інформаційно-освітнього середовища будується на основі синергетики об'єктивної та віртуальної реальності. Це, у свою чергу, сприяє розвитку творчих здібностей кожного учасника освітнього процесу і формування мотивації до генерування нових ідей та накопичення творчого потенціалу вчителя початкової школи.

Прикладом застосування моделі інтерактивної технології професійного розвитку вчителів початкової школи на етапі post-впровадження було проведення вебінару «Форми і методи навчання учнів в умовах війни» 5 травня 2022 року в межах акції «Переможні обрії освіти» (спікерка від кафедри філософії і освіти дорослих – ст. викл. Шабала Ю. А.). На вебінарі було присутньо понад 200 осіб з різних регіонів України: м. Київ, Київська обл., Полтавська обл., Одеська обл., Чернівецька обл., Львівська обл., Хмельницька обл., Тернопільська обл., Сумська обл., Черкаська обл.

Зміст вебінару спрямований на розвиток професійно-педагогічної та соціально-психологічної компетентностей педагогічних, науково-педагогічних працівників та працівників психологічних служб щодо теоретичних і практичних аспектів реалізації форм та методів роботи з учнями в умовах воєнного стану.

Під час вебінару були розглянуті питання щодо організації освітнього процесу в умовах воєнного стану, а саме: особливості синхронного та асинхронного режимів; зацікавлено увагу на варіативність форм та методів навчання учнів з використанням різних веб-ресурсів для дистанційного навчання; здійснено рефлексію та зворотній зв'язок за допомогою інструментарію платформи (загального чату) в режимі реального часу.

Для учасників вебінару було створено Інтелект-карту «Професійний розвиток педагогів: підбірка сервісів для дистанційного навчання» за посиланням: <http://surl.li/vxufs>

Матеріали вебінару були розміщені на YouTube каналі ДЗВО «Університету менеджменту освіти» НАПН України за посиланням: <https://www.youtube.com/watch?v=qqxJxe2UEuE>, що розширило можливості професійного розвитку цільової аудиторії.

Тема вебінару важлива та актуальна для вчителів початкової школи, про що свідчить кількість переглядів на

YouTube каналі ДЗВО «Університету менеджменту освіти» НАПН України та зворотній зв'язок від учасників вебінару (рис. 3):

Висновки з даного дослідження. Всі етапи реалізації авторської моделі відповідають закономірностям професійного розвитку учителів початкової школи у системі

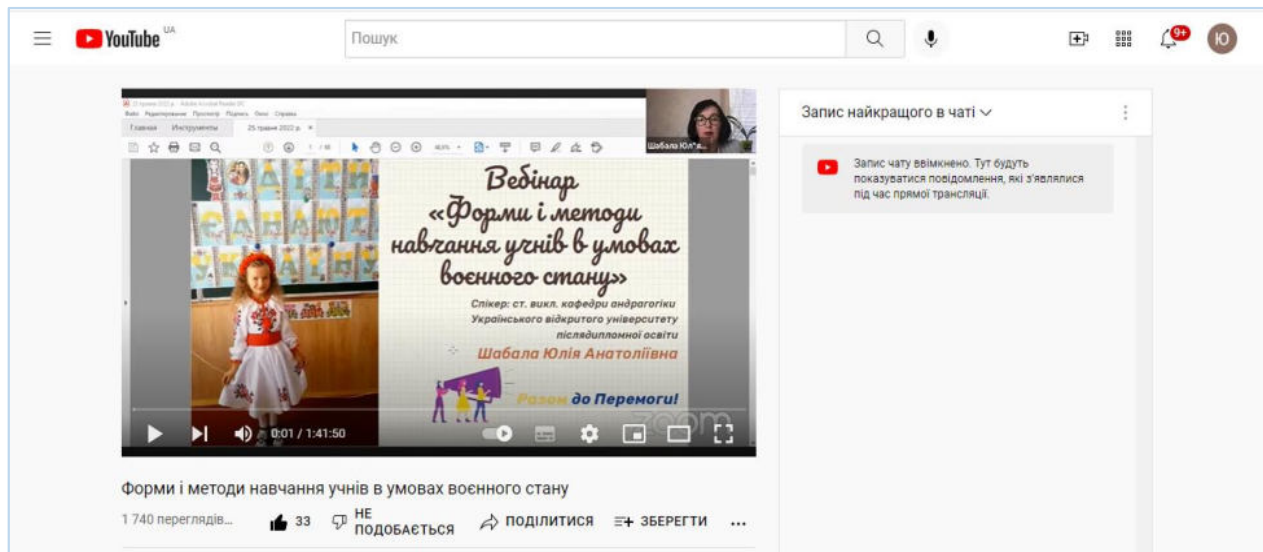

Рис. 3. Вебінар «Форми і методи навчання учнів в умовах війни»

Застосування моделі інтерактивної технології професійного розвитку учителів початкової школи у системі методичної роботи закладів загальної середньої освіти на етапі post-впровадження показало, що найбільш ефективними є такі форми навчання учителів початкової школи, які включають цифровий та традиційний формати та дозволяють обрати власну траєкторію професійного розвитку з використанням різних методів, прийомів, методик, засобів навчання (робота в малих групах, онлайн-консультації, вебінари, тренінги, семінари, рольові ігри, дискусії, вправи на виявлення потреб та запитів педагогів).

За допомогою моделі інтерактивної технології професійного розвитку учителів початкової школи у системі методичної роботи закладів загальної середньої освіти, яку ми адаптували на етапі post-впровадження для ефективного навчання, рекомендуємо учителям початкової школи визначити цілі навчання (очікувані результати), застосувати нетворкінг (обмін досвідом) та реалізувати здобутий практичний досвід в своїй професійній діяльності. Доцільним та дієвим для позитивної динаміки професійного розвитку учителів початкової школи у системі методичної роботи також буде створення кейсу «Set of competencies», що передбачає створення інтелект-карт компетентностей (наявний та бажаний досвід), індивідуальної траєкторії професійного розвитку учителів початкової школи (залучення до інноваційних форм та методів професійного розвитку у системі методичної роботи) та реалізації своєї індивідуальної траєкторії професійного розвитку (самостійне удосконалення своїх компетентностей на практиці та відтворюваність у різних умовах).

методичної роботи закладів загальної середньої освіти і як результат – забезпечення позитивної динаміки показників професійного розвитку учителя початкової школи, що сприяє формуванню позитивних змін у знаннях і переконаннях, практиці викладання та впливає на покращення результатів навчальних досягнень учнів, а відтак стає ключовим чинником розвитку Нової української школи.

Отже, професійний розвиток учителів початкової школи у системі методичної роботи закладів загальної середньої освіти – це керований динамічний процес, який за своєю сутністю спрямований на досягнення високого рівня професійного розвитку та розвивається за науковими принципами і підходами у конкретних педагогічних умовах, із застосуванням розроблених та адаптованих моделей навчання відповідно до вимог цифрового суспільства, Концепції Нової української школи, оновлення системи методичної роботи та кризових умов.

Перспективи подальших розвідок. Перспектива подальших розвідок у напрямі дослідження полягає у дослідженні сучасних інтерактивних технологій професійного розвитку учителів початкової школи у системі методичної роботи закладів загальної середньої освіти та впровадженні методичних рекомендацій щодо їх запровадження в практику.

Список використаних джерел

1. Бахмат Н. В. Використання хмарних технологій у діяльності вчителя початкової школи зі спрямуванням на неперервний розвиток. *Неперервна педагогічна освіта в Україні: стан, проблеми, перспективи*. Умань : Жовтий О. О., 2016. С. 12–15.
2. Биков В. Ю. Відкрите навчальне середовище та сучасні мережні інструменти систем відкритої освіти. *Науковий часопис Нац. пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова. Комп'ютерно-орієнтовані системи навчання* : зб. наук. пр. Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. Київ, 2010. Вип. 9. С. 9–16. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nchnpu_2_2010_9_4.

References

3. Биков В. Ю. Теоретико-методологічні засади моделювання навчального середовища сучасних педагогічних систем. *Інформаційні технології і засоби навчання* : зб. наук. праць / за ред.: В. Ю. Бикова Ю. О. Жука ; Ін-т засобів навчання АПН України. Київ : Атіка, 2005. С. 5–15.
4. Бирка М. Ф. Теорія та практика професійного розвитку вчителів природничо-математичних дисциплін у післядипломній освіті : монографія. Чернівці : Технодрук, 2015. 440 с.
5. Білик Н. І. Моделювання процесу навчання в системі підвищення кваліфікації вчителів : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / ЦППО АПН України. Київ, 2005. 22 с.
6. Гончаренко С. У. Педагогічні дослідження: методологічні поради молодим науковцям. Київ ; Вінниця : ДОВ «Вінниця», 2008. 278 с.
7. Гуржій А. М., Лапінський В. В. Електронні освітні ресурси як основа сучасного навчального середовища загальноосвітніх навчальних закладів. *Інформаційні технології в освіті*. 2013. Вип. 15. С. 30–37. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/itvo_2013_15_5
8. Експірієнс-технології професійного розвитку педагогів у відкритому університеті / Т. Сорочан, А. Гуржій, В. Зайчук, Л. Карташова. *Наука та освіта* : зб. пр. XVI міжнар. наук. конф. Хмельницький : ХНУ, 2021. С. 26–30.
9. Інтерактивні технології навчання дорослих : навч.-метод. посібник / упоряд. С. О. Сисоєва ; НАПН України, Ін-т педагогічної освіти і освіти дорослих. Київ : ВД «ЕКМО», 2011. 324 с.
10. Казакова Н. В. Змістово-психологічний чинник педагогічної практики у процесі особистісного зростання майбутнього педагога. *Педагогічна практика як перша ланка практичного засвоєння педагогічної професії* : матеріали міжвузівської (заочної) наук.-практ. конф. (до 95-річчя Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії) / уклад.: Н. В. Казакова, Н. А. Сивак, І. П. Яшук. Хмельницький, 2016. С. 67–73.
11. Карташова Л. А. Інформаційно-освітнє середовище системи професійно-технічної освіти: проблеми та перспективи. *Professional Pedagogics*. 2015. № 9. С. 72–77. URL: <https://doi.org/10.32835/2223-5752.2015.9.72-77>
12. Кириченко М. О. Формування ідеології інформаційного суспільства в умовах глобальної інформатизації: тенденції, парадигми, перспективи розвитку / [монографія]. Харків : Технологічний Центр, 2017. 320 с.
13. Кремень В. Г., Биков В. Ю. Категорії «простір» і «середовище»: особливості модельного подання та освітнього застосування. *Теорія і практика управління соціальними системами*. 2013. № 2. С. 3–16. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tipuss_2013_2_3
14. Маслов В. І. Моделювання у теоретичній і практичній діяльності в педагогіці. *Післядипломна освіта в Україні*. 2008. № 1. С. 3–9.
15. Олійник В. В. Тенденції розвитку післядипломної освіти в умовах трансформації суспільства. *Теорія і практика управління соціальними системами*. 2013. № 1. С. 56–66.
16. Олійник В. В., Медведь В. В. Цільове управління навчальними закладами в ринкових умовах : навч. посіб. / за ред. Г. А. Дмитренка. Київ : ЦППО, 2002. 120 с.
17. Олійник В. В., Кириченко М. О., Отич О. М., Сорочан Т. М., Бондарчук О. І., Діденко Н. Г., Сергеева Л. М., Клокар Н. І., Сидоренко В. В., Скрипник М. І. Проблеми і перспективи розвитку післядипломної педагогічної освіти в умовах розбудови Нової української школи. *Наукове забезпечення розвитку освіти в Україні: актуальні проблеми теорії і практики (до 25-річчя НАПН України)*. Умань, 2017. С. 382–391.
18. Пальшкова І. О. Формування професійно-педагогічної культури майбутнього вчителя початкової школи: практико-орієнтований підхід : автореф. дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04 / Південноукр. держ. пед. ун-т ім. К. Д. Ушинського. Одеса, 2009. 44 с.
19. Пушкар Т. М. Моделювання як теоретичний метод розробки педагогічної технології підготовки вчителів філологічного профілю. Підходи А. С. Макаренка до використання педагогічного моделювання. *Витоки педагогічної майстерності. Педагогічні науки*. 2013. Вип. 11. С. 273–278. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vpm_2013_11_62
20. Рябова З. В. Моделювання процесу управління якістю освіти в навчальному закладі. *Теорія і методика професійної освіти*. 2016. № 9 (1). URL: http://tmpe.eor.by/images/Vol_9/3_16_tmpe_9_ryabova.pdf.
21. Сисоєва С. О., Кристопчук Т. Є. Методологія науково-педагогічних досліджень : підручник. Рівне : Волинські обереги, 2013. 360 с.
22. Сорочан Т. М. Методична робота: підготовка вчителів до реалізації концепції «Нова українська школа». *Професійний розвиток фахівців у системі освіти дорослих: історія, теорія, технології* : зб. матеріалів III-ї Всеукр. Інтернет-конф. / упоряд.: В. В. Сидоренко, Я. Л. Швень. Київ : Агроосвіта, 2018. Ч. 1. С. 135–140.
23. Сорочан Т. М. Підготовка тренерів для навчання вчителів Нової української школи. *Методист*. 2018. № 2 (74). С. 4–7. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/709943/>
24. Сорочан Т. М. Підготовка вчителів до реалізації концепції «Нова українська школа». *Методист*. 2018. № 6 (78). С. 4–9. URL: <http://lib.iitta.gov.ua/710731/>
1. Bakhmat, N. V. (2016). Vykorystannia khmarnykh tekhnolohii u diialnosti vchytelia pochatkovoї shkoly zi spriamuvanniam na neperervnyi rozvytok [The use of cloud technologies in the activities of primary school teachers with a view to continuous development]. *Neperervna pedahohichna osvita v Ukraini: stan, problemy, perspektyvy* [Continuing pedagogical education in Ukraine: state, problems, prospects] (pp. 12-15). Uman: Zhovtyi O. O. [in Ukrainian].
2. Bykov, V. Yu. (2010). Vidkryte navchalne seredovyshche ta suchasni merezhni instrumenty system vidkrytoї osvity [Continuing pedagogical education in Ukraine: state, problems, prospects]. In *Naukovyi chasopys Nats. ped. un-tu im. M. P. Drahomanova. Komp'uterno-orientovani systemy navchannia* [Scientific journal Nat. ped. University named after MP Dragomanova. Computer-based learning systems]: zb. nauk. pr. ats. ped. un-t im. M. P. Drahomanova (Is. 9, pp. 9-16). Kyiv. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nchnpu_2_2010_9_4 [in Ukrainian].
3. Bykov, V. Yu. (2005). Teoretyko-metodolohichni zasady modeliuвання navchalnoho seredovyshcha suchasnykh pedahohichnykh system [Theoretical and methodological principles of modeling the learning environment of modern pedagogical systems]. In V. Yu. Bykov, & Yu. O. Zhuk (Eds.), *Informatsiini tekhnolohii i zasoby navchannia* [Information technologies and teaching aids]: zb. nauk. prats (pp. 5-15). Kyiv: Atika [in Ukrainian].
4. Byrka, M. F. (2015). *Teoriia ta praktyka profesiinoho rozvytku vchyteliv pryrodnycho-matematychnykh dystsyplin u pislidyplomnii osviti* [Theory and practice of professional development of teachers of natural and mathematical disciplines in postgraduate education]: monohrafia. Chernivtsi: Tekhnodruk [in Ukrainian].
5. Bilyk, N. I. (2005). *Modeliuвання protsesu navchannia v systemi pidvyshchennia kvalifikatsii vchyteliv* [Modeling the learning process in the system of teacher training]. (Extended abstract of PhD diss.). Kyiv [in Ukrainian].
6. Honcharenko, S. U. (2008). *Pedahohichni doslidzhennia: metodolohichni porady molodym naukovtsiam* [Pedagogical research: methodological advice for young scientists]. Kyiv: Vinnytsia: DOV «Vinnytsia» [in Ukrainian].
7. Hurzhii, A. M., & Lapinskyi, V. V. (2013). Elektronni osviti resursy yak osnova suchasnoho navchalnoho seredovyshcha zahalnoosvitnikh navchalnykh zakladiv [Electronic educational resources as the basis of the modern educational environment of secondary schools]. *Informatsiini tekhnolohii v osviti* [Information technology in education], 15, 30-37. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/itvo_2013_15_5 [in Ukrainian].
8. Sorochan, T., Hurzhii, A., Zaichuk, V., & Kartashova, L. (2021). Ekspiriens-tekhnolohii profesiinoho rozvytku pedahohiv u vidkrytomu universyteti [Experience-technologies of professional development of teachers in an open university]. In *Nauka ta osvita* [Science and education]: zb. pr. XVI Mizhnar. nauk. konf. (pp. 26-30). Khmelnytskyi: KhNU [in Ukrainian].
9. Sysioeva, S. O. (Comp.). (2011). *Interaktyvni tekhnolohii navchannia doroslykh* [Interactive technologies of adult learning]: navchalno-metodychnyi posibnyk. Kyiv: VD «EKMO» [in Ukrainian].
10. Kazakova, N. V. (2016). Zmistovo-psykholohichni chynnyky pedahohichnoi praktyky u protsesi osobystynoho zrostannia maibutnoho pedahoha [Semantic and psychological factor of pedagogical practice in the process of personal growth of the future teacher]. In N. V. Kazakova, N. A. Sivak, & I. P. Yashchuk (Comps.). *Pedahohichna praktyka yak persha lanka praktychnoho zasvoєnnia pedahohichnoi profesii* [Pedagogical practice as the first link of practical mastering of pedagogical profession]: materialy mizhvuzivskoi (zaochnoi) nauk.-prakt. konf. (do 95-richchia Khmelnytskoi humanitarnno-pedahohichnoi akademii) (pp. 67-73). Khmelnytskyi [in Ukrainian].
11. Kartashova, L. A. (2015). Informatsiino-osvitnie seredovyshche systemy profesiino-tekhnichnoi osvity: problemy ta perspektyvy [Information and educational environment of vocational education system: problems and prospects]. *Professional Pedagogics*, (9), 72-77. Retrieved from <https://doi.org/10.32835/2223-5752.2015.9.72-77> [in Ukrainian].
12. Kyrychenko, M. O. (2017). *Formuvannia ideolohii informatsiinoho suspilstva v umovakh hlobalnoi informatyzatsii: tendentsii, paradyhmy, perspektyvy rozvytku* [Formation of ideology of information society in the conditions of global informatization: tendencies, paradigms, prospects of development]. Kharkiv: Vyd-vo PP «Tekhnolohichniy Tsentr» [in Ukrainian].
13. Kremen, V. H., & Bykov, V. Yu. (2013). Katehoriї «prostir» i «seredovyshche»: osoblyvosti modelnoho podannia ta osvitnoho zastosuvannia [Categories «space» and «environment»: features of model representation and educational application]. *Teoriia i praktyka upravlinnia sotsialnyimi systemami* [Theory and practice of social systems management], 2, 3-16. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tipuss_2013_2_3 [in Ukrainian].
14. Maslov, V. I. (2008). Modeliuвання u teoretychnii i praktychnii diialnosti v pedahohitsi [Modeling in theoretical and practical activities in pedagogy]. *Pislidyplomna osvita v Ukraini* [Postgraduate education in Ukraine], 1, 3-9 [in Ukrainian].
15. Oliinyk, V. V. (2013). Tendentsii rozvytku pislidyplomnoi osvity v umovakh transformatsii suspilstva [Trends in the development of postgraduate education in the transformation of society]. *Teoriia i praktyka upravlinnia*

- sotsialnymy systemamy [Theory and practice of social systems management], 1, 56-66 [in Ukrainian].
16. Oliinyk, V. V., & Medved, V. V. (2002). *Tsilove upravlinnia navchalnymy zakladamy v rynkovykh umova* [Theory and methods of vocational education]: navch. posib. Kyiv: TsiPPO [in Ukrainian].
 17. Oliinyk, V. V., Kyrychenko, M. O., Otych, O. M., Sorochan, T. M., Bondarchuk, O. I., Didenko, N. H., Serheieva, L. M., Klokar, N. I., Sydorenko, V. V. & Skrypnyk, M. I. (2017). Problemy i perspektyvy rozvytku pislidyplomnoi pedahohichnoi osvity v umovakh rozbudovy novoi ukrainskoi shkoly [Problems and prospects of development of postgraduate pedagogical education in the conditions of development of the New Ukrainian school]. In *Naukove zabezpechennia rozvytku osvity v Ukraini: aktualni problemy teorii i praktyky (do 25-richchia NAPN Ukrainy)* [Scientific support for the development of education in Ukraine: current issues of theory and practice (to the 25th anniversary of the NAPS of Ukraine)] (pp. 382-391). Uman [in Ukrainian].
 18. Palshkova, I. O. (2009). *Formuvannia profesiino-pedahohichnoi kultury maibutnoho vchytelia pochatkovoї shkoly: praktyko-orientovanyi pidkhid* [Formation of professional and pedagogical culture of the future primary school teacher: practice-oriented approach]. (Extended abstract of D diss.). Odesa [in Ukrainian].
 19. Pushkar, T. M. (2013). Modeliuvannia yak teoretychnyi metod rozrobky pedahohichnoi tekhnolohii pidhotovky vchyteliv filolohichnoho profilu. Pidkhody A. S. Makarenka do vykorystannia pedahohichnoho modeliuvannia [Modeling as a theoretical method of developing pedagogical technology for training teachers of philological profile. A. S. Makarenko's approaches to the use of pedagogical modeling]. *Vytoky pedahohichnoi maisternosti. Pedahohichni nauky* [The origins of pedagogical skills. Pedagogical sciences], 11, 273-278. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/vpm_2013_11_62 [in Ukrainian].
 20. Riabova, Z. V. (2016). Modeliuvannia protsesu upravlinnia yakistiu osvity v navchalnomu zakladi [Modeling the process of education quality management in an educational institution]. *Teoriia i metodyka profesiinoi osvity* [Theory and methods of vocational education], 9 (1). Retrieved from http://tmpe.eor.by/images/Vol_9/3_16_tmpo_9_ryabova.pdf. [in Ukrainian].
 21. Sysoieva, S. O., & Krystopchuk, T. Ye. (2013). *Metodolohiia naukovopedahohichnykh doslidzhen* [Methodology of scientific and pedagogical research]: pidruchnyk. Rivne: Volynski oberehy [in Ukrainian].
 22. Sorochan, T. M. (2018). Metodychna robota: pidhotovka vchyteliv do realizatsii kontseptsii «Nova ukrainska shkola» [Methodical work: preparation of teachers for the implementation of the concept of «New Ukrainian School»]. In V. V. Sydorenko, Ya. L. Shven (Eds.), *Profesiyni rozvytok fakhivtsiv u systemi osvity doroslykh: istoriia, teoriia, tekhnolohii* [Professional development of specialists in the system of adult education: history, theory, technologies]: zb. materialiv III-yi Vseukrainskoi Internet-konferentsii (P. 1, pp. 135-140). Kyiv: Ahroosvita [in Ukrainian].
 23. Sorochan, T. M. (2018). Pidhotovka treneriv dlia navchannia vchyteliv Novoi ukrainskoi shkoly [Training of trainers to train teachers of the New Ukrainian School]. *Metodyst* [Methodist], 2 (74), 4-7. Retrieved from <http://lib.iitta.gov.ua/709943/> [in Ukrainian].
 24. Sorochan, T. M. (2018). Pidhotovka vchyteliv do realizatsii kontseptsii «Nova ukrainska shkola» [Preparing teachers for the implementation of the concept of «New Ukrainian School»]. *Metodyst* [Methodist], 6 (78), 4-9. Retrieved from <http://lib.iitta.gov.ua/710731/> [in Ukrainian].

Дата надходження до редакції
авторського оригіналу: 23.05.2022